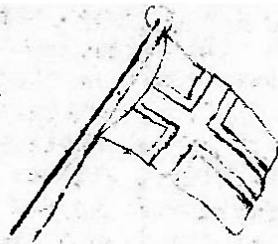

FRITT LAND

0276
7

Nr. 40 - 1. arg.

Onsdag 14. juni 1944

KONG HÅKON OG VÅR FRAMTID.

Da danskeprinsen i 1905 ble Norges konge var hans stilling nok så fordringsløs, fordringsløs overfor vår egen småkongementalitet og overfor våre heltkonger som historien har gitt slik glans at et nåtidsmenneske har vanskelig for å nå opp til dem. Kong Håkon gjorde heller intet vesen av seg. I det stille handlet han klokt og rolig og fant den beste tonen. Etterhvert levde han seg inn i det norske folk.

Heller ikke de 9. april 1940 gjorde han noe oppsiktsvekkende. Enkelt og naturlig gjorde han akkurat det alle ventet av ham. I samme øyeblikk ble han symbol på et folk i kamp. Han ble samlingspunktet for alle tidligere fraksjoner og partier. Hans skikkelse forante oss alle under ordene "Alt for Norge". Like uløselig som han idag er bundet til vår frihetskamp, er han bundet til vår framtid og skjebne.

Som han idag er symbolet på og talsmann for et lite land i kamp, vil han også være symbol på et talsmann for våre og andre små lands rettigheter og meninger for framtiden.

Gang på gang har Kong Håkon gjentatt at vi må bli spurt og hørt før det blir tatt en beslutning. Vi skal ikke bli stillet overfor fullbyrdede fakta. Han insisterer i sine taler på alle lands suverenitet og likestillethet, og at de små land gjennom å medvirke til beslutningene skal kunne vareta sine interesser. Han legger ikke skjul på at stormaktenes ord må veie tyngst, og at de i et kommende nasjonenes forbund må kunne gjøre seg tilstrekkelig gjeldende til at de beholder interessen for forbundet. Denne forbindelse har Kong Håkon ofte nok minnet om den Svensk - Norske unionsoppløsning i 1905, som eksempel på at to land kan bli enige selv i de største og vanskeligste spørsmål.

Bak Kong Håkons ord står Norges krigsinnsats i denna krigen. Halvparten av vår handelsflåte er gått i slaget om Atlanterhavet. Vår motstand kom på et tidspunkt av den største betydning for den allierte sak. Vårt folketal tatt i betraktning, har de byrder vi har båret og de tap vi har lidt vært fullt på høyde med våre store alliertes. Det forstår de også å vurdere.

Kong Håkons ord og meninger om framtidens verdensorganisasjon blir stadig mere hørt, både på grunn av hans stilling hos sitt folk, på grunn av Norges krigsinnsats, og på grunn av verdien av hans synsmåter.

Oslo. Winar Hørland, politimajor, ble den 12. ds. skurr i oppgangen til sitt hjem i Sporveisgaten 29. Motivert er foreløpig ukjent.

TYSK SIVILDOMSTOL I NORGE

Et ganske oppsiktsvekkende skritt er tatt ved Torbovens forordning av 5. juni om opprettelsen av tysk sivildomstol i Norge. Domstolen setter de lovlige norske domstoler ut av myndighet i alle saker mellom tyske og norske statsborgere. Slike saker skal endelig avgjøres av den sivile tyske domstol i Norge og bare tysk rett skal komme til anvendelse. Hele rettergangssystemet skal være tysk og inndrivelsen skal i tilfelle finne sted etter tyske regler. I de tilfeller hvor norsk rett skulle ha kommet til anvendelse i tvister pådømt i Tyskland (i enkelte tilfeller kan det inntreffe), skal også utelukkende tysk rett anvendes.

At forordningen er i strid med Haagkonvensjonens bestemmelse om at okkupanten skal respektere de gjeldende lover er ikke oppsiktsvekkende, - det har den tilfelles med de fleste lover og forordninger som fortiden ser dagens lys i Norge. Det oppsiktsvekkende er at tysk sivil rett og tysk prosessrett innføres, foreløpig for tvistigheter mellom tyske og norske borgere. Kjører en tysk sivilperson med sin privatbil ned en nordmann skal eventuell erstatningssak avgjøres av den tyske sivildomstol etter tysk rett. Vi kan selv tenke oss resultatet.

I quislingspressen er forordningen ikke omtalt, og med god grunn. Intet viser jo tydeligere enn dette quislingsregimets sanne stilling herhjemme. Selv en sak mellom den norske stat og en tysker skal inn for den tyske domstol. At denne kyniske tilsidesettelse av de mest elementære rettsbegreper må forties, sier seg selv. Forordningen er en fornærmelse mot Quisling, men han må bite den i seg.

INVASjonsBILDE.

Allierte hemmelige våpen. Et av Stor-Britanias hemmelige våpen er et kjempeglidefly som kalles Hamilcar. Det kan transportere en hurtig lett stridsvegn og annen tung utrustning. Hamilcar glidefly bukses av tunge bombefly og de kan danne på en liten eng. Like før landingen starter stridsvegner og den kan tre i aksjon samtidig med landingen. En slik stridsvegn edela 2 minutter etter landingen en sterk tysk artilleristilling. - Marindepartementet i Washington melder om mange hemmelige eller forbedrede våpen. Blant disse er en ~~to-motors~~ jager med hittil ukjent ildkraft. Det er et reaksjonsdrevet fly, kan stige nesten rett opp i luften og forsynt med rakettkonener. Det er bygget slagskip med dobbelt så stor ildkraft som de som ble bygget for 3 år siden, og hangarskip fra

hvis dekk middelstunge to-motors bombefly kan starte. - En fransk offiser som fulgte de allierte tropper i land forteller: "Jeg hadde ikke vet- tet meg dette triumftog. Jeg trodde prisen for gjenerobringen av mitt fedreland" skulle bli store. Dette hav av flagg, denne flammende begeistring som allerede har utslettet 4 års martyrium. Man hadde sagt at slagfeltet ville bli tomt for mennesker. Det var imidlertid midt på slagfeltet at jeg falt i armene på en franskmann som hadde lagt merke til formen på min hjelm. Jeg skriver i skyggen av Bayeux-katedralen. De skulle se en katolsk prelat og en forherdet antiklerikal falle i armene på hverandre. Nå vet de at de begge har vært soldater i den hemmelige arme. Te skole- lærere setter armbånd på hverandre med allierte farger. Kommandostyrker har lenge før inva- sjonen i hemmelighet tatt seg i land på inva- sjonskysten og tatt med seg prøver på sand og leire fra strendene. Med disse prøver som utgangs- punkt har man etter langvarige eksperimenter kunnet tilpasse stridsvogn og andre kjøretøyer til grunnens beskaffenhet, med den følge at ingen kjøretøyer ble sittende fast i løren un- der utlastingen i samband med invasjonen. Alle kystforsvarsanlegg og tankhindringer var foto- grafert fra luften lenge i forveien. På grunnlag av fotografiene fant man ut hvordan man best skulle overvinne hindringene, og gjorde det. - Partisanvirksomheter. Ifølge en Iron-melding til Associated Press har franske partisaner be- satt strategisk viktige punkter i byene Toulon, Limoges og Tarbes. Paris-radion utsendte søndag ettermiddag følgende budskap: På grunn av de i Paris og departementet Ile-de-France spesielle rådende forhold må militsen mobiliseres uten opphold. Ingen provokasjoner som tar sikte på å forhindre militsmannen fra å møte opp skal tole- rerer.

NYHETENE TIRSDAG.

Vestfronten. Den allierte framrykning fortsetter. 4. amerikanske infanteridivisjon har erobret Montebourge 17 km fra Cherbourg. Amerikanernes erobring av Carentan mandag styrket forbindelsen mellom de 2 allierte bruhoder, og tyskerne har måttet overføre store panserstyrker til Norman- die. Engelskmennene har rykket fram over 5 km og inntatt byen Balleroy, ca. 10 km SV for Bayeux. Korrespondenter ved det allierte hoved- kvarter melder at britiske tropper har drevet en kile østover fra Orne-kunnen og erobret Troarn 13 km. Ø fra Caen. En stor knipetangsbevegelse er satt i gang for å omgå Caen sydfra. Tyskerne gjør fremdeles sterk motstand i Caen-området på fronten mellom St. Lo og Caen. Tilly sur Seules er erobret og gjenerobret flere ganger. - General Montgomery uttaler at det store motangrep tyskerne bebuder ved Caen sansynligvis ikke blir noe av. Han mener at tyskerne ikke har tilstrek- kelige styrker og påpeker at grunnet mangel på infanteri må pansertroppene istedenfor å benyt- nes til framstøt som er deres egentlige oppgave, overtå infanteriets oppgave med å forsvare de

tyske stillinger. - General Montgomery er flyet tirsdag at amerikanernes landstigning i Caren- tan-området ble vanskeliggjort ved at en hel tysk divisjon tilfeldigvis var på manøver da landstigningen begynte. S for Bayeux har de allierte meget tilfredsstillende framgang. Lenger V raser voldsomme kamper i Carentan om- rådet hvor tyskerne gjør sterkere motstand. De allierte gir fremdeles ikke de tyske styrker noe pusterom og tyskerne er nødt til å sette inn sine reserver stykkevis. Tallet av fanger er nå kommet opp i over 10.000. Soldater og forsy- ninger settes stadig i land på strendene. 14 eller 15 tyske divisjoner, mellom 200.000 og 300.000 mann, er nå i virksomhet. De allierte har blant annet 2 fordeler: De tyske panserdi- visjoner bruker gamle franske tanks og de alli- erte anti-tank kanoner er helt overlegne. - Tunge amerikanske bombefly angrep tyske flyplas- ser tirsdag morgen og britiske bombefly rettet kraftige angrep mot 4 jernbanesentra natt til tirsdag. 91 tyske fly ble ødelagt mandag og natt til tirsdag. 66 allierte fly gikk tapt. - Det meddeles at Bayeux nå styres av franskmennene selv. - Churchill besøkte mandag kampområdet i Normandie. Også Eisenhower var i Frankrike. De møtte general Montgomery. - Flygeneralen sir Arthur Tedder og overbefalshaveren for de alli- erte sjøstridskrefter, admiral Ramsay har gjort en rundtur på 80 km. i bruhodene i Normandie. Ramsay uttalte at til tross for dårlig vær og en del andre hindringer ble materiellet ført i land i overensstemmelse med planen. Hva jeg vil ha, uttalte han videre, er en bru inn i Frank- rike og ikke bare et bruhode. - Britiske bombe- fly rettet natt til tirsdag kraftig angrep mot et syntetisk oljeraffineri i Gelsenkirchen i Ruhrdistriktet. Köln ble også angrepet og miner lagt ut. 17 allierte fly ble tapt under opera- sjonene. - I Berlin er utstedt en forordning om at hele den elektrotekniske industri skal inn- stilles. Alle bestillinger siden 1942 skal sendes tilbake til kundene. De allierte luftstyrker har anrettet stor skade på den elektrotekniske industri. - Kong Leopold av Belgia ble overført til Tyskland 9. juni. - Belgia, Tsjekkoslovakia og Luxembourg har anerkjent den franske nasjo- nalkomite som Frankrikes regjering. Italia. Den allierte framrykning fortsetter. På Adriaterhavfronten er jernbaneknutepunktet Popoli V for Pescara og flere andre byer og land byer erobret. Langs vestkysten gjør tyskerne fortvilete anstrengelser for å hindre framryk- ningen Ø og V for Balsano-sjøen. Den økede mot- stand skyldes at Kesselring har trukket ned 3 divisjoner fra N Italia. Han har nå satt inn alle de styrker han har i Italia unntatt en divisjon. 5. arme står 130 km N for Rom. Østfronten. Den russiske sommeroffensiv er be- gynt, og russiske styrker er på bred front brutt gjennom de finske stillinger på Det karel- ske nes. En avdeling rykker N-V-over og er 57 km fra Viborg. Terioki, Raivola og 13 andre steder er erobret. Viborg evakueres.